

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Ghid privind Raportul de verificare financiară/ audit

(adaptat după Termenii de referință privind Raportul de verificare financiară FDFA, 2010¹)

1. Principii fundamentale

- 1.1 Verificarea financiară a proiectelor (“raport de verificare financiară”) va fi realizată de către un auditor independent (“auditorul”), care să aibă competențe profesionale și experiența necesară, și în acord cu standardele internaționale de audit ISA 805 (acest standard se va aplica până la momentul elaborării unui nou standard de către CAFR).
- 1.2 Acești Termeni de referință (“TOR”) definesc rolul auditorului în legătură cu verificarea financiară a proiectelor/ programelor de cooperare/ agenție executivă (AE), finanțate de Organismul Intermediar Elvețian (OIE), mandatat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (ADC). Raportul de verificare financiară se bazează pe cerințele profesionale și regulamentele care guvernează activitatea unui auditor în raport cu un angajament privind procedurile convenite.
- 1.3 În planificarea, desfășurarea și întocmirea raportului de verificare financiară, auditorul va avea în vedere următoarele standarde de audit și alte standarde promulgate de organisme profesionale internaționale:

ISA – Standardele Internaționale de Audit

IFAC – Federația Internațională a Contabililor

În plus, auditorul va lua în considerare standardele profesionale generale ale profesiei și legislația financiar-contabilă în vigoare din țara în care are loc verificarea financiară.

2. Principii generale pentru raportul de verificare financiară

Auditorul trebuie să planifice, să realizeze și să raporteze, în verificarea financiară, o părere profesională cu privire la următoarele aspecte legate de activitățile și organizarea AE:

2.1. Principiul financiar contabil (reguli financiare)

2.2. Existența și eficacitatea Sistemului de Control Financiar Intern (CFI)

2.3. Conformitatea cu obiectivele proiectului și respectarea condițiilor contractuale

2.4. Codul de etică economică și eficiența utilizării resurselor.

---

¹ https://www.eda.admin.ch/content/dam/eda/en/documents/dienstleistungen-publicationen/Termes-of-references-financial-review_en.pdf

3. Documente de referință

Următoarele documente trebuie luate în considerare de către auditor ca informații de referință pentru întocmirea raportului de verificare financiară:

Legislația:	Legislația națională
Proiectul/programul:	Contractul de finanțare și anexele acestuia, Ghidul solicitanților, Orice alte documente legate de proiect.
Contabilitatea:	Documente contabile care fac obiectul verificării financiare, Rapoarte financiare și operaționale privind proiectul.
Auditorul:	Prezentul Ghid și contractul aferent, Rapoarte anterioare de audit intern și extern ale AE, Orice alte informații solicitate de către auditor.

4. Planificarea verificării financiare

Auditorul va planifica în mod corespunzător misiunea de verificare financiară, cu suficient timp înainte de începerea ei și se va asigura de execuția ei la cea mai înaltă calitate profesională, într-o manieră economică și eficientă, în intervalul de timp stabilit prin contract.

Pe baza informațiilor primite în faza de planificare, inclusiv analiza riscurilor, auditorul va stabili:

- tipul de operațiuni ce vor fi analizate și metoda de revizuire (în întregime sau prin eșantionare aleatoare);
- tipul verificărilor fizice și locațiile selectate;
- planificarea numărului de vizite.

Auditorul se obligă să asigure continuitate în modul de verificare financiară și să asigure continuitatea echipei desemnată pentru verificare, chiar dacă va exista o schimbare a liderului echipei de verificare față de anul precedent.

În cazul în care auditorul este schimbat, noul auditor va trebui să se asigure de acuratețea lucrării auditorului precedent. Noul auditor va trebui să elaboreze o opinie clară privind întreaga perioadă auditată (inclusiv perioada auditată de celălalt auditor).

5. Locul verificării financiare

Verificarea financiară se va desfășura doar la locația proiectului (birouri administrative și/sau locații diferite, dacă este cazul).

6. Reprezentarea managementului

Auditorul va obține o scrisoare de reprezentare din partea managementului organizației auditate, care să certifice următoarele:

- a) confirmarea, din partea reprezentantului organizației, că documentele financiare sunt corecte, complete, reflectă realitatea, sunt în conformitate cu obiectivele proiectului și documentele de referință (descrierea proiectului, contractul de finanțare, bugetul, etc.), și respectă legislația națională
- b) confirmarea, din partea reprezentantului organizației, că toate înregistrările contabile, minute și alte informații necesare pentru verificarea financiară vor fi puse la dispoziția auditorului
- c) informații complete privind proprietatea și bunurile achiziționate în proiect,
- d) informații complete privind finanțarea primită pe proiect și contribuția proprie, pentru perioada verificării;
- e) disponibilitatea oferirii de informații și explicații, orale sau în scris, care ar putea fi cerute de auditor în timpul verificării;
- f) în cazul finanțării ONG-urilor locale, scrisoarea de reprezentare trebuie să certifice faptul că informațiile legate de finanțarea primită sau ce urmează a fi primită, și cofinanțarea din perioada auditată sunt complete, pentru proiectul în evaluare și pentru examinarea declarațiilor financiare consolidate ale organizației. Declarațiile financiare consolidate ale organizației, inclusiv bilanța și contul de profit și pierderi ale proiectului, vor face parte integrantă din această declarație. Această declarație va fi inclusă în raportul de audit.

În cazul parteneriatelor, o scrisoare de reprezentare va fi depusă de către toate organizațiile implicate.

7. Procedurile detaliate ale verificării financiare

Auditorul va aplica proceduri adecvate, astfel încât să poată emite o judecată profesională cu privire la punctele subliniate mai jos.

Aceste proceduri se vor aplica fie în totalitate, fie selectiv și pot include: controale, verificări, evaluări, inspecții, interviuri, analiza și alte tehnici de verificare. La selectarea procedurilor de verificare, auditorul trebuie să ia în considerare rezultatele evaluării riscului (atât în faza de planificare cât și în timpul lucrărilor de verificare).

Prin urmare, el trebuie să definească și să stabilească sarcini adecvate de verificare, în scopul de a obține o imagine de ansamblu a aspectelor menționate mai sus, înainte de a evalua rezultatele individuale și de a ajunge la o opinie finală cu privire la verificarea efectuată.

Se așteaptă ca auditorul să selecteze și să aplice orice alte proceduri de revizuire pe care el le consideră necesare în executarea profesională a angajamentului de verificare financiară.

După primirea raportului de verificare financiară, OIE sau orice terță parte desemnată de OIE își rezervă dreptul de a solicita alte proceduri de revizuire care să facă față schimbărilor din cadrul proiectului implementat de AE.

Se așteaptă ca auditorul să îndeplinească cerințele ISA și să păstreze toate dosarele de audit în scopul de a facilita și revizui independent dosarele sale de audit. Exemple de posibile proceduri de revizuire:

7.1. Principiul financiar contabil (reguli financiare) – Principiul 2.1

Aspecte legate de proiect:

- a) autorizări/ aprobări ale cheltuielilor și validarea lor cu documente suport;
- b) detalii referitoare la fondurile primite pentru proiect și reconcilierea cu informațiile furnizate de donator/i;
- c) existența fizică și mișcarea mijloacelor fixe ale proiectului (bunuri fixe, obiecte de inventar, active curente)
- d) alocarea cheltuielilor în conformitate cu bugetul aprobat;
- e) conformitatea contractelor cu legislația locală în vigoare.
- f) dispunerea și implementarea observațiilor, ajustărilor și recomandărilor rezultate din rapoartele de evaluare financiară anterioare

Aspecte contabile:

- g) corectitudinea aritmetică a conturilor, a documentelor suport, a situațiilor financiare și a rapoartelor;
- h) corectitudinea înregistrărilor contabile;
- i) promptitudinea înregistrărilor operațiunilor economice și a tranzacțiilor în registrul jurnal;
- j) situațiile financiare și raportările sunt în acord cu fișele de cont;
- k) înregistrarea corectă a veniturilor; veniturile sunt înregistrate în mod corect;
- l) evaluarea creanțelor și avansurilor, justificarea pentru amânarea sau neplata sumelor în exces pe o lună;
- m) reconcilierea soldurilor de numerar (în casă) și din bănci cu registrul de casă;
- n) formularea și implementarea observațiilor și recomandărilor precum și ajustările și recomandările rezultate din rapoartele de evaluare financiară și/sau de audit anterioare.

7.2. Existența și eficacitatea Sistemului de Control Financiar Intern (CFI) – Principiul 2.2

- a) adecvarea organizării interne (structuri, funcții, sarcini, autoritate, responsabilități, metode, proceduri, separarea sarcinilor etc.);

- b) eficacitatea proiectului și a proceselor financiar contabile și de raportare;
- c) respectarea legilor în vigoare, a regulamentelor și instrucțiunilor;
- d) siguranța fizică a bunurilor;
- e) prevenirea erorilor contabile și a fraudelor financiare;
- f) caracterul adecvat și complet a informațiilor și a sistemului de raportare financiară.

7.3. Conformitatea cu obiectivele proiectului și respectarea condițiilor contractuale - Principiul 2.3

- a) acordul tranzacțiilor, a cheltuielilor și veniturilor/ încasărilor în raport cu documentele de bază ale proiectului (descrierea proiectului, activitățile prevăzute, contracte, termeni de referință, bugete etc.);
- b) verificarea faptului că bunurile achiziționate din fondurile alocate sunt utilizate conform obiectivelor proiectului și sunt încă disponibile sau au fost scoase din uz/cedate în conformitate cu procedurile definite în contractul de finanțare;
- c) verificarea respectării clauzelor contractuale;
- d) verificarea corespondenței cheltuielilor cu bugetele aprobate. Analiza devierilor între cheltuielile bugetate și cheltuielile efective și justificarea variațiilor bugetare majore

7.4. Codul de etică economică și eficiența utilizării resurselor - Principiul 2.4

- a) resursele financiare sunt utilizate pentru activități, așa cum este prevăzut în Contractul de finanțare nerambursabilă și Anexele sale, întotdeauna asigurându-se de un nivel optim între cost și beneficiu;
- b) existența și aplicarea unor măsuri adecvate ale sistemului de control (CFI) cu privire la utilizarea resurselor angajate;
- c) aplicarea procedurilor de management față de diversele tranzacții din proiect. În special, separarea corectă a sarcinilor pentru funcțiile și procesele importante, precum inițierea unor angajamente, autorizarea și înregistrarea cheltuielilor, reconcilierea dintre numerar (în casă) și bancă, urmărirea debitorilor și creditorilor pe termen lung, control în locație asupra inventarului etc.);
- d) cheltuielile sunt în conformitate cu bugetul aprobat;
- e) orice deviere a cheltuielilor efective față de bugetul aprobat au o explicație rezonabilă și sunt documentate corespunzător de către managementul de proiect;
- f) existența procedurilor adecvate pentru licitație și achiziție, ex. cel mai bun raport cost/beneficiu pentru bunuri și servicii, conformitatea ofertelor de preț cu practicile și nivelurile costurilor locale;
- g) confirmarea faptului că prețurile și tarifele sunt supuse unei verificări periodice și că sistemul contabil corespunde cerințelor instrumentului de management, în special în ce privește analiza costurilor;
- h) revizuirea și fundamentarea cheltuielilor legate de experții/ consultanții locali și străini (chirie, cheltuieli de deplasare, cazare, indemnizație etc.);

- i) revizuirea și fundamentarea cheltuielilor cu personalul local (salariu brut, contribuții sociale și de pensii, impozite pe venit etc.);
- j) existența foilor de parcurs și verificarea faptului că utilizarea privată a vehiculelor a fost facturată și plătită;
- k) verificarea faptului că utilizarea privată a telefoanelor fixe și mobile de către membrii personalului a fost facturată și plătită.

7.5. Constatări și recomandări

În raportul său de verificare financiară, este de așteptat ca auditorul să:

- explice și să cuantifice orice ajustare și/sau reclasificare a intrărilor, și să
- formuleze recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de control intern (CFI) și a procedurilor contabile ale proiectului,
- dețină documentația adecvată și corespunzătoare tuturor constatărilor și recomandărilor formulate. O agenda cu aspectele ce trebuie avute în vedere în viitor este de așteptat să fie o documentație corespunzătoare.

8. Întâlnirea finală

După completarea angajamentului de verificare financiară, dar înainte de a părăsi sediul AE, auditorul va organiza o întâlnire finală cu persoanele responsabile pentru proiect și cu personalul responsabil pentru contabilitate și raportare. Întâlnirea se va referi la rezultatele verificării financiare, se vor discuta punctele slabe majore ale proiectului, managementul administrativ și financiar (inclusiv punctele slabe ale personalului) și se vor propune recomandări de îmbunătățire a managementului de proiect, a procedurilor contabile și a sistemului de control intern (CFI).

Conținutul întâlnirii finale va fi rezumat în scris și semnat atât de reprezentantul AE, cât și de liderul echipei de verificare. Aceste minute vor fi anexate la raportul de verificare financiară (vezi 9.1.13).

Minuta întâlnirii va fi redactată în limba română și engleză (vezi și 9.2).

9. Raportul de revizuire/ verificare financiară

Raportul auditorului va răspunde în mod explicit la toate principiile general valabile aplicabile angajamentului de verificare, așa cum este prevăzut la punctul 2 de mai sus.

Principiul financiar contabil (reguli financiare) și existența CFI vor fi confirmate pozitiv de către auditor.

Aspectele adecvării și eficacității CFI, conformitatea cu obiectivele proiectului și îndeplinirea condițiilor contractuale și a codului de etică economică și eficiența utilizării resurselor financiare, vor fi exprimate printr-o așa numita “confirmare negativă”, bazată pe acțiunile de audit executate.

9.1. Conținutul și structura raportului de audit

9.1.1 Opinia auditorului (cu referire în special la cele 4 principii generale menționate la punctul 2 de mai sus)

9.1.2 Numele proiectului, a AE și partenerilor

9.1.3 Scurtă descriere a informațiilor relevante despre AE (istoric, management, sistem de contabilitate, sistem de control intern, activități conexe ale proiectului finanțat de ADC etc.)

9.1.4 Perioada acoperită de raportul de audit

9.1.5 Data și locul verificării, numele firmei de audit, devieri față de programul inițial de verificare

9.1.6 Descrierea procedurilor de verificare aplicate și constatările cu privire la informațiile financiare care au făcut obiectul verificării

- Balanța de verificare
- Situația de venituri și cheltuieli (situația rezultatului de exploatare)
- Lista ajustărilor propuse și a realocărilor
- Alte documente relevante

9.1.7 Analiza situației fondurilor primite de la OIE

9.1.8 Analiza situației fondurilor primite de la alți donatori, dacă este cazul

9.1.9 Recomandări privind managementul de proiect, procedurile contabile și sistemul de control intern (CFI)

9.1.10 Comentarii privind îndeplinirea Contractului de finanțare nerambursabilă și a anexelor acestuia

9.1.11 Comparații bugetare ale proiectului, inclusiv comentarii asupra variațiilor majore

9.1.12 Lista bunurilor de inventar și a activelor fixe achiziționate pe proiect în perioada supusă verificării

9.1.13 Minutele întâlnirii de încheiere, așa cum a fost prevăzut la punctul 8 de mai sus.

9.1.14 Scrisoarea de reprezentare din partea managementului organizației în legătură cu verificarea financiară, așa cum a fost prevăzut la punctul 6 de mai sus.

9.2. Moneda și limba utilizate în raportul de verificare financiară

Informațiile financiare cuprinse în raportul auditorului vor fi exprimate în moneda cu care a fost semnat contractul (CHF). Raportul de verificare financiară și toate celelalte documente rezultate în urma angajamentului de verificare vor fi redactate în limba engleză.

Toate dosarele de audit și documentele de audit pot fi realizate în limba română.